

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2009

MATAMAITIC – GNÁTHLEIBHÉAL

PÁIPÉAR 2 (300 marc)

DÉ LUAIN, 8 MEITHEAMH – MAIDIN, 9:30 go dtí 12:00

Freagair **CÚIG** ceist as **Roinn A** agus ceist **AMHÁIN** as **Roinn B**.
Gabhann 50 marc le gach ceist.

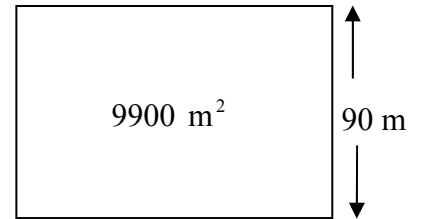
RABHADH: Caillfear marcanna mura dtaispeántar go soiléir
an obair riachtanach go léir.

**Ba chóir na haonaid tomhais chuí a lua sna freagraí
nuair is ábhartha iad.**

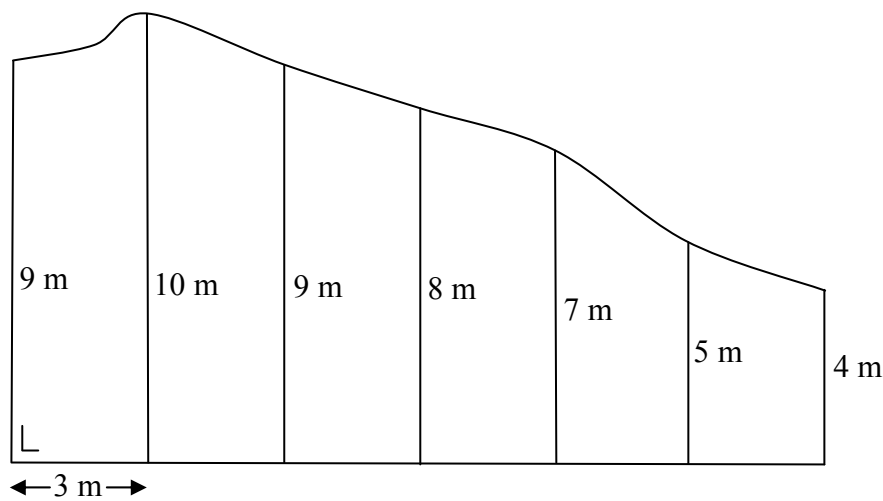
ROINN A
Freagair CÚIG cheist as an roinn seo.

1. (a) Is é an t-achar atá i bpáirce imeartha dhronuilleogach ná 9900 m^2 .
Is é 90 m leithead na páirce imeartha.

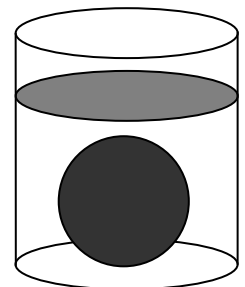

- (i) Faigh fad na páirce imeartha.
(ii) Faigh imlíne na páirce imeartha.

- (b) Taispeántar gairdín tí sa sceitse. Déantar tomhais ingearacha a tharraingt ag eatraimh chothroma 3 m feadh sleasa amháin go dtí an t-imeall, mar a thaispeántar sa sceitse.

- (i) Bain feidhm as riail Simpson chun achar an ghairdín a mheas.
(ii) Déanann úinéir an tí lochán ornáideach a thochailt sa ghairdín.
 7 m^2 an t-achar atá i ndromchla an locháin.
Cén céatadán d'achar an ghairdín atá faoin lochán?
Bíodh do fhreagra ceart go dtí an céatadán is gaire.
- (c) (i) Is é $36\pi \text{ cm}^3$ an toirt atá i sféar.
Faigh ga an sféir.
(ii) Nuair a dhéantar an sféar a thumadh go hiomlán i sorcóir uisce, tagann ardú 2.25 cm ar leibhéal an uisce.
Faigh ga an tsorcóra.

2. (a) Is dhá phointe iad $a(-2, 1)$ agus $b(4, 5)$.
- (i) Breac na pointí a agus b ar léaráid chomhordanáideach.
  - (ii) Faigh fána ab .
  - (iii) Faigh cothromóid ab .
- Is é K an líne $3x + 2y - 9 = 0$.

- (iv) Taispeáin go ngabhann K trí lárphointe $[ab]$.
- (v) Taispeáin go bhfuil K ingearach le ab .

- (b) Pointe is ea $p(3, 0)$.

Is dhá phointe ar leith iad t agus s ar an ais- y agus tá $|pt| = |ps| = 5$.

- (i) Faigh comhordanáidí t agus comhordanáidí s .
- (ii) Faigh achar an triantáin tsp .
- (iii) Comhthreomharán is ea $ptus$. Tá $[ts]$ ina thrasnán ann. Faigh comhordanáidí an phointe u .

3. (a) Is é $x^2 + y^2 = 25$ cothromóid an chiorcail C .

- (i) Scríobh síos ga C .
- (ii) Fíoraigh go bhfuil an pointe $(4, -3)$ ar C .
- (iii) Tá an líne T ina tadhlaí le C ag an bpointe $(4, -3)$. Faigh cothromóid T .
- (iv) Tarraing an ciorcal C agus an tadhlaí T ar léaráid chomhordanáideach.
- (v) Tá L ina thadhlaí le C agus tá L comhthreomhar leis an ais- x . Faigh an dá chothromóid fhéideartha do L .

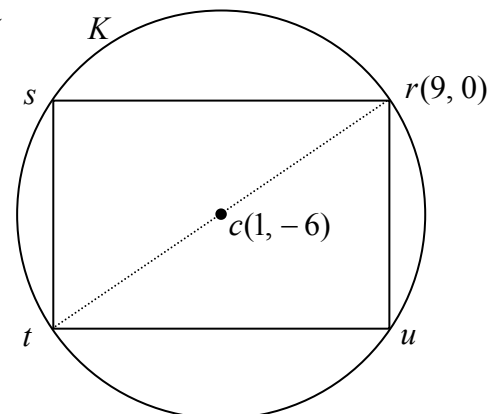
- (b) Is é an pointe $c(1, -6)$ lárphointe an chiorcail K , mar a thaispeántar.

Tá an pointe $r(9, 0)$ ar an gciorcail.

- (i) Faigh ga an chiorcail.
- (ii) Scríobh síos cothromóid an chiorcail.

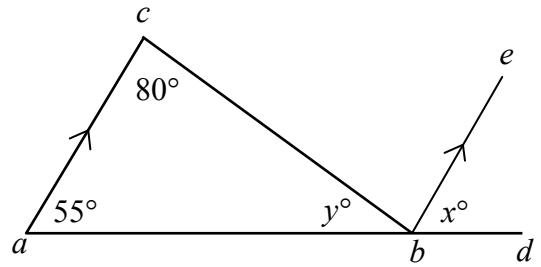
Tá stuaiceanna na dronuilleoige $rstu$ ar an gciorcail agus tá sr cothrománach.

- (iii) Faigh comhordanáidí t , comhordanáidí s agus comhordanáidí u .

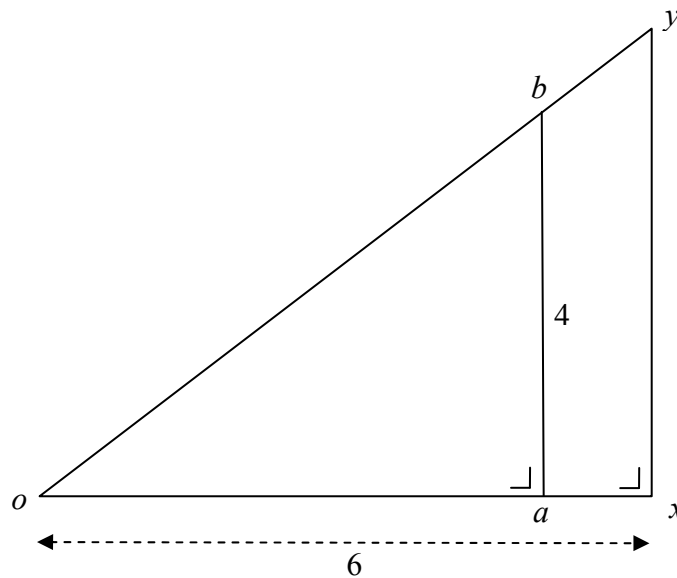
4. (a) Sa léaráid, tá ac comhthreomhar le be ,
 $|\angle bca| = 80^\circ$ agus $|\angle cab| = 55^\circ$.

- (i) Faigh x .
(ii) Faigh y .

- (b) Cruthaigh gur mó suim fad dhá shlios ar bith de thriantán ná fad an tríú slios.

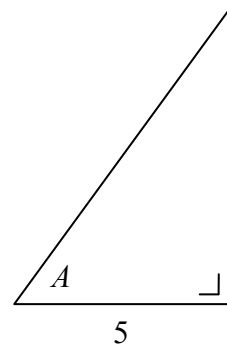
- (c) Is íomhá den triantán oab é an triantán dronuilleach oxy , faoin méadú ar lárphointe dó o agus ar fachtóir scála dó 1.2.
Tá $|ab| = 4$ agus $|ox| = 6$.

- (i) Faigh $|xy|$.
(ii) Faigh $|oa|$.
(iii) Faigh achar an triantáin oab .
(iv) Faigh achar na fíorach $axyb$.

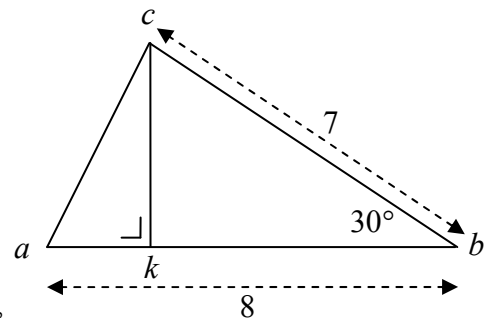
5. (a) Taispeántar an fad, 5, atá i slios de thriantán dronuilleach agus is é A an uillinn atá marcáilte, áit a bhfuil $\tan A = \frac{7}{5}$.

- (i) Déan cóip den léaráid i do fhreagarleabhar agus déan an slios ar fad dó 7 a mharcáil uirthi.
- (ii) Faigh fad an tríú slios.

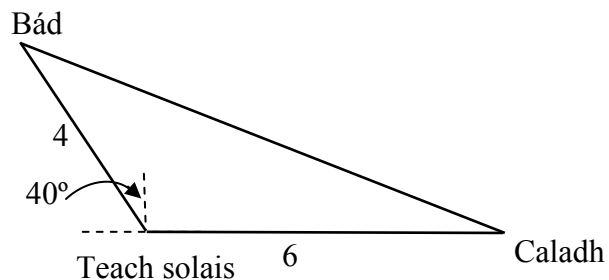

- (b) Sa triantán abc tá
 $|ab| = 8$ cm, $|bc| = 7$ cm
 agus $|\angle abc| = 30^\circ$.

- (i) Faigh achar an triantáin abc .
- (ii) Agus tú ag glacadh leis go bhfuil $ck \perp ab$, faigh $|ck|$.
- (iii) Agus tú ag glacadh leis go bhfuil $|ac| = 4$ cm, faigh $|\angle kca|$, ceart go dtí an chéim is gaire.

- (c) Tá caladh 6 km soir díreach ó theach solais.
 Tá bád 4 km ón teach solais.
 Is é treo-uillinn an bháid ón teach solais ná ó thuaidh 40° siar.

- (i) Cén fad slí atá an bád ón gcaladh?
 Bíodh do fhreagra ceart go dtí aonad deachúlach amháin.
- (ii) Faigh treo-uillinn an bháid ón gcaladh.
 Bíodh do fhreagra ceart go dtí an chéim is gaire.

6. (a) (i) Luacháil $\binom{7}{2}$.
- (ii) Luacháil $\binom{7}{2} + \binom{7}{5}$.

- (b) Tá 210 buachaill agus 240 cailín i scoil. Tá timthriall sóisearach mar aon le timthriall sinsearach sa scoil. Taispeántar sa tábla an líon buachaillí agus an líon cailíní atá i ngach timthriall acu.

	Buachaillí	Cailíní
An timthriall sóisearach	120	130
An timthriall sinsearach	90	110

- (i) Déantar mac léinn a roghnú go fánach.
Cad é an dóchúlacht gur buachaill an mac léinn sin?
- (ii) Déantar mac léinn a roghnú go fánach.
Cad é an dóchúlacht gur sa timthriall sinsearach atá an mac léinn sin?
- (iii) Déantar mac léinn as an timthriall sóisearach a roghnú go fánach.
Cad é an dóchúlacht gur cailín an mac léinn sin?
- (iv) Déantar buachaill a roghnú go fánach.
Cad é an dóchúlacht gur sa timthriall sinsearach atá sé?
- (c) Tá triúr buachaillí mar aon le beirt chailíní ina suí i líne mar ghrúpa. Cé mhéad slí éagsúil ar féidir leis an ngrúpa suí
- (i) mura mbíonn bac ar bith i bhfeidhm maidir leis an ord ina suíonn siad
- (ii) más gá go mbeadh buachaill ag tús na líne
- (iii) más gá go mbeadh buachaill ag tús na líne agus buachaill ag deireadh na líne
- (iv) más gá go mbeadh an bheirt chailíní ina suí taobh le taobh?

7. (a) Faigh airmheán na n-uimhreacha

3, 9, 2, 1, 13, 5, 8.

(b) Osclaítear chlós páirceála ar 07:30. Cláraíodh sa tábla a leanas an líon carranna a ghabh isteach sa chlós páirceála ag eatraimh 15 nóiméad maidin ar leith:

Am	07:30 - 07:45	07:45 - 08:00	08:00 - 08:15	08:15 - 08:30	08:30 - 08:45	08:45 - 09:00
Líon carranna	20	40	100	165	105	50

[Le nótáil: Is é a chiallaíonn 07:30 - 07:45 ná go bhfuil 07:30 nó níos déanaí san áireamh, ach nach bhfuil 07:45 san áireamh etc.]

- (i) Cé mhéad carr a ghabh isteach sa chlós páirceála ó 07:45 go dtí 08:30?
- (ii) Cad é an t-uaslíon carranna a d'fhéadfadh a bheith gafa isteach sa chlós páirceála faoi 08:20?
- (iii) Déan cóip den tábla minicíochta carnaí a leanas agus comhlánaigh é:

Am	Roimh 07:45	Roimh 08:00	Roimh 08:15	Roimh 08:30	Roimh 08:45	Roimh 09:00
Líon carranna						

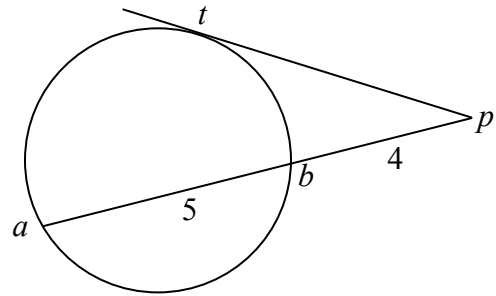
(iv) Tarraing an cuar minicíochta carnaí (an rinnstua).

Bain feidhm as do chuar chun meastachán a fháil orthu seo:

- (v) airmheán an ama
- (vi) an líon carranna a ghabh isteach sa chlós páirceála faoi 08:10
- (vii) an t-am faoina raibh 75% de na carranna gafa isteach sa chlós páirceála.

ROINN B
Freagair ceist AMHÁIN as an roinn seo.

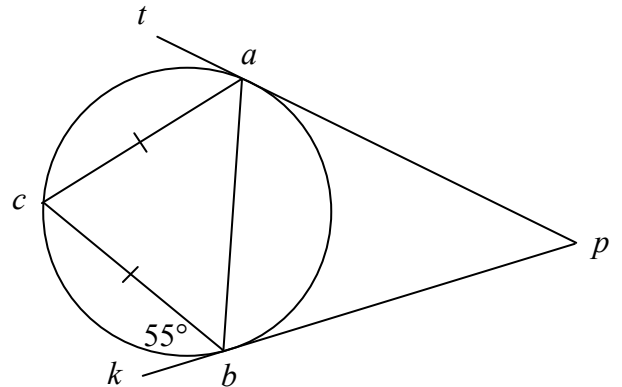
8. (a) Tá pt ina thadhlaí leis an gciorcal ag t .
Trasnaíonn pa an ciorcal ag b .
Tá $|ab| = 5$ agus $|bp| = 4$.

- (i) Faigh $|pa|$.
(ii) Faigh $|pt|$.

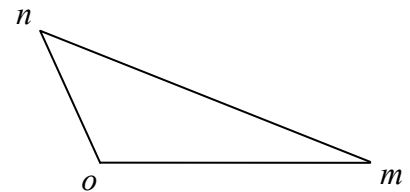
- (b) Cruthaigh gurb ionann céimthomhas uillinne idir tadhlaí ak agus corda $[ab]$ de chiorcal, agus céimthomhas uillinn ar bith sa teascán ailtéarnach.

- (c) Tadhlaíthe is ea pt agus pk leis an gciorcal ag a agus b , faoi seach.
Pointe is ea c ar an gciorcal sa chaoi go bhfuil $|ca| = |cb|$ agus $|\angle kbc| = 55^\circ$.

- (i) Faigh $|\angle bac|$.
(ii) Faigh $|\angle cba|$.
(iii) Faigh $|\angle acb|$.
(iv) Faigh $|\angle bpa|$.

9. (a) Taispeántar an triantán omn sa léaráid, áit arb é o an bunphointe. Déan cóip den léaráid i do fhreagarleabhar agus taispeáin uirthi

- (i) an pointe r , ar fíor ina leith $\vec{r} = -\vec{n}$
(ii) an pointe s , ar fíor ina leith $\vec{s} = \vec{m} + \vec{n}$.

- (b) Bíodh $\vec{a} = 7\vec{i} + \vec{j}$ agus $\vec{b} = 5\vec{i} - 5\vec{j}$.

- (i) Sloinn $\vec{a} + \vec{b}$ i dtéarmaí $\vec{i}$ agus $\vec{j}$.
(ii) Sloinn $\vec{ab}$ i dtéarmaí $\vec{i}$ agus $\vec{j}$.
(iii) Uaidh sin, nó ar shlí eile, ríomh $(\vec{a} + \vec{b}) \cdot \vec{ab}$, ponciolrach $\vec{a} + \vec{b}$ agus $\vec{ab}$.
(iv) An bhfuil $(\vec{a} + \vec{b}) \perp \vec{ab}$? Luaigh fáth le do fhreagra.

- (c) Bíodh $\vec{p} = 2\vec{i} + 5\vec{j}$ agus $\vec{q} = \vec{i} - \vec{j}$.

- (i) Faigh na scálaigh k agus t , ar fíor ina leith $k\vec{p} + t\vec{q} = 14\vec{j}$.
(ii) Taispeáin go bhfuil $|\vec{p} + \vec{q}| < |k\vec{p} + t\vec{q}|$.

10. (a) Déantar €6000 a infheistiú ar 5% sa bhliain, ús iolraithe.
Faigh luach na hinfheistíochta ag deireadh 10 bliana, ceart go dtí an euro is gaire.

(b) (i) Déan $(1+x)^5$ a fhorbairt go hiomlán.

(ii) Simpligh $(1+x)^5 - (1-x)^5$.

(iii) Uaidh sin, faigh luach $(1+\sqrt{2})^5 - (1-\sqrt{2})^5$.

Bíodh do fhreagra san fhoirm $k\sqrt{2}$, áit a bhfuil $k \in \mathbf{N}$.

(c) Is iad an chéad dá théarma de shraith iolraíoch ná $6 + \frac{18}{4} + \dots$

(i) Faigh S_{20} , suim an chéad 20 dtéarma den tsraith, ceart go dtí ionad deachúlach amháin.

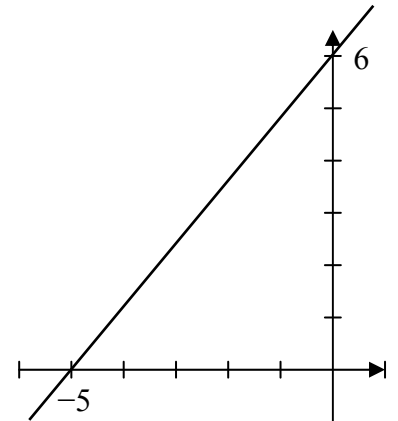
(ii) Faigh S_{∞} , suim na sraithe go héigríoch.

(iii) Faigh $S_{\infty} - S_{20}$.

11. (a) Taispeántar an líne $6x - 5y + 30 = 0$ sa léaráid.

(i) Déan cóip den léaráid i do fhreagarleabhar agus taispeáin uirthi an tacar pointí a shásaíonn an éagothromóid $6x - 5y + 30 \leq 0$.

(ii) Ag baint feidhme duit as an léaráid chéanna, déan an éagothromóid $y \geq 2$ a léiriú.

(b) Tá comhlacht nua tacsáí á bhunú ag duine. Bainfidh an comhlacht úsáid as carranna meánmhéide agus as carranna móra.

Cosnóidh gach carr meánmhéide €20 000 agus cosnóidh gach carr mór €30 000.

Tá €300 000 ar a mhéad ag an duine chun na carranna a cheannach.

Níl ach 13 thiománaí ar a mhéad ar fáil ag am ar bith chun na tacsaithe a thiomáint.

(i) Agus tú ag glacadh le x mar líon na gcarranna meánmhéide agus le y mar líon na gcarranna móra, scríobh síos dhá éagothromóid in x agus y agus léirigh na héagothromóidí sin ar ghrafpháipéar.

(ii) Is é €800 an brabús míosúil a mheastar a bheidh ar charr meánmhéide agus €900 ar charr mór. Cén líon de gach cineál cairr ba chóir don duine a cheannach chun an t-uasbhrabús a ghnóthú?

(iii) Taispeáin ar do ghraf an réigiún ina bhfuil brabús míosúil €7200 ar a mhéad.

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán